

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "
Anul de Duminică
Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.
Anul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un 40 franc.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se îna-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Balul din Arad.

Să lăsăm odată politica. Sunt atâtea chestiuni de discutat și de ordin atât de însemnat în viața noastră, și un ziar trebuie să-și deschidă coloanele tuturor spre a satisface toate trebuințele vieții unui popor în serviciul cărora s'a pus. S'ar putea chiar întreba cu multă dreptate, oare în definitiv, a discuta orice chestiune referitoare la viața noastră nu este a face tot politică? Tema luptei noastre politice e cea mai largă din câte se pot închipui.

De unde la alte popoare câmpul chestiunilor în litigiu e mult mai mărgenit și îngust, fie că se pune în discuție principiul progresului sau al reacțiunii, fie că se discută în jurul unei chestiuni pozitive de ordin practic și imediat, la noi lupta politică cuprinde toate chestiunile vieții, cuprinde existența însăși a unui popor. Politica milităntă ca și cultura, pedagogie ca și industrie casnică, viața pur socială toate sunt de acelaș interes, imediat pentru existența și deci pentru politica noastră.

Să vorbim deci despre rolul balurilor în viața noastră. Peste zece zile, Aradul va fi punctul de atracțiune al elitei românești din toată Ungaria. Din Sibiu, din Timișoara, din Oradea-mare și din alte centre mai mici și mai mari, un număr însemnat de persoane vor veni să participe la balul din Arad. În felul acesta, petrecerea va crește peste marginile unei simple petreceri de caracter local.

Dacă nimica alta nu iar da o însemnă-

tate mărită, faptul că ea va fi un loc de întâlnire pentru românii intelectuali din locuri atât de depărtate și atât de deosebite ca fizionomie socială și culturală arată singur însemnătatea lucrului. Acesta-i folosul cel dintâi al balurilor mari! Ele sunt excelent mijloc de-a ne cunoaște reciproc. Ele pot chiar contribui la nivelarea deosebirilor de mentalitate dintre diferitele ținuturi. Bihoreanul cu cultura și mentalitatea ungarită va auzi vorbindu-se o limbă mai bună, va cunoaște o mentalitate românească mai curată și — cine știe? — poate să capete ideea apoi dorința unei romanizări, în gândire și limbă.

În schimb, ardeleanul (vorbim mai ales de cei din sudul Ardealului) va ajunge să cunoască mai bine pe bănățeni și pe crișeni și va judeca cu mai multă înțelegere și pătrundere a cauzelor sufletești toate manifestațiile vieții lor.

Dacă acesta ar fi singurul folos, el încă ar fi de ajuns pentru a se organiza din vreme în vreme astfel de manifestații sociale puternice, menite și altcum a ne întări moralul și a da străinilor dovezi neconținute de vitalitate și de expansiune socială.

Dar mai este altceva ce dă o însemnătate socială și națională deosebită unui bal românesc. În vremea din urmă s'a putut observa cum petrecerile de acest fel au început să devie tot mai rare. Lumea noastră a început să aibă un fel de oroare de cuvântul de: bal. Un bal este ceva luxos și exigent pe când o »petrecere dansantă«, un

»concert urmat de dans« satisface aceiaș trebuință coreografică fără a impune publicul cu un bir prea mare. Se poate, deși nu ar fi indiscutabil, de vreme ce cheltuielile de toaletă cele mai grele, sunt cam aceleaș.

În doi-trei ani câte un bal românesc însă, nu e numai un lux, ci o *trebuință* socială.

Suntem un popor lipsit de aristocrație sau măcar de o pătură sus pusă și cu o tradiție de distincțiune socială mai veche. Sub raport politic, în ochii multora faptul acesta trece drept un avantaj, un fel de situație favorabilă prin care împrejurările istorice ne-au îndrumat către o direcțiune politică democratică. Nu vom discuta cu fervenții noștri democrați cari făuresc din lipsă o virtute. Să admitem chiar această împrejurare »favorabilă«, foarte discutabilă pentru noi.

Ieste o seamă de oameni însă cari cred că democratismul vederilor noastre politice implică un »democratism« al formelor sociale. Vedem în felul acesta adesea persoane cari confundă bătăria necioplită cu românismul, cari cred că a fi brusc și tranșant în gesturi, vulgar și banal în expresii este a fi cât mai »democrat« și cât mai român. O vedere nu se poate mai greșită și nedreaptă. Grosolanția și vulgaritatea sunt caractere generale, note ce se regăsesc la toate popoarele și nu pot constitui o notă specific românească.

Un popor nu poate duce o viață nedesăvârșită. El trebuie să-și creeze toate păturile sociale și câtă vreme nu le are nu va avea nici viață socială deplină. Triviali-

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Comisia istorică a României.

În istoriografia neamului românesc e vorba să se facă un pas înainte de mare însemnătate. Aceasta grație d-lui ministrul al cultelor și instrucțiunii publice din România, Spiru Haret, care a întocmit un proiect de lege de următorul cuprins:

»Se întiînțiază, cu începere dela 1 Aprilie 1909, pe lângă ministerul instrucțiunii și al cultelor, o comisie care va purta numele de »Comisia Istorică a României«, și care va avea însărcinarea de a publica, în ediții critice cronicele românești, scrise de români în limba română, slavă și în oricare altă limbă...

»Pe lângă aceasta, comisiunea va putea publica și alte isvoare istorice românești și în special: documente interne și inscripții din secolul al XIV-lea inclusiv; cronici suține cari se ocupă exclusiv cu țările române; monumente vechi literare, cari au o deosebită însemnătate pentru studiul limbii române.

»Comisiunea se va compune din cinci membri, între cari unul va fi președinte. Ei vor fi numiți prin decret regal, după propunerea ministrului instrucțiunii și al cultelor, dintre istoricii și filologii cu o reputație bine stabilită prin lucrările lor științifice. Ei vor trebui să fie sau profesori universitari de specialități respective, sau membri ai Academiei Române, sau doctori în științele istorice ori filologice.

»Membrii comisiei sunt numiți pe termen de șapte ani. În acest timp, ei, nu pot fi înlocuiți decât în urma unor fapte incorecte, sau în urma unui refuz constant de a lua parte la lucrările ei. În acest caz, propunerea de înlocuire va trebui făcută ministrului de către președintele comisiei în unire cu cel puțin doi din membrii ei.

La expirarea termenului de șapte ani, însărcinarea membrilor comisiei poate fi reînviată.

»În caz de moarte, de retragere sau de înlocuire a unuia din membri, propunerea pentru ocuparea vacanței se va face, în termen de cel mult trei luni, de către ceilalți membri, cu aceiaș majoritate. Dacă voturile vor fi împărțite în număr egal, votul președintelui va fi hotăritor.

»În caz de vacanță a locului de președinte, acesta se va numi prin decret regal, dintre membrii comisiei, după propunerea ministrului instrucțiunii și al cultelor.

»Lucrările comisiei vor fi conduse de președintele ei, ce va fi licențiat sau doctor în științele istorice sau filologice, și va fi numit prin decizie ministerială, după propunerea președintelui comisiei.

»Comisia va ține una sau două ședințe pe lună, în zilele când va fi convocată de președinte. Membrii ei vor primi câte o diurnă de 20 lei pentru fiecare ședință la care vor lua parte.

Desigur, că dl ministru Haret va fi salutat cu căldură de toți românii, fără osebire de partid politic ori frontieră, pentru inițiativa sa patriotică, proprie să aducă un nou mijloc de luminare și întărire națională îndeosebi pentru noi, cei de sub dominațiuni străine. Departe fiind de Bucu-

rești, unde la Academia Română ori la Arhivele Statului am putea avea zilnic la îndemână isvoarele privitoare la istoria neamului românesc, nouă ne era greu să ne îndeletnicim cu acest studiu ceace de aci încolo ni-se ușurează în chip simțitor, pentru că edițiile critice contemplate de dl Haret vor putea să pătrundă și pela noi.

Ocupându-ne de *Buletinul* comisiei monumentelor istorice din România, am arătat pasul însemnat ce s'a făcut (tot cu ajutorul ministerului cultelor) prin lucrările acestei comisii. Iar dacă ne luăm voie să exprimăm acum o dorință, ar fi următoarea:

După cum edițiile critice dirijate de »Comisia istorică a României« vor avea în vedere ceace se referă la viața românilor de pretutindeni, tot așa și comisia monumentelor istorice să îmbrățișeze și lucrările dela noi. Cât e Ardealul și Banatul, ba chiar și pe șesul Ungariei, sunt o mulțime de monumente demne de a fi cuprinse în *Buletin*. În definitiv, ori unde am fi împrăștiat, noi românii suntem un singur popor și atât etnografia cât și istoria neamului nostru completă este numai întrucât ea descrie viața și trecutul tuturor românilor. Sașii, o mână de oameni, au înțeles de mult, că îngrijirea monumentelor rămase dela strămoși este o înaltă datorie, ei nu numai au o bogată istorie despre tot ce se referă la viața lor, dar au scos chiar în ediție populară un album care cuprinde toate monumentele lor istorice. Noi n'avem nimic, pentru că *Asociațiunea*, singura instituțiune culturală ce avem, pe deoparte nu dispune de mijloacele necesare a întreprinde o astfel de lucrare, pe de altă parte și dacă s'ar apucă să o inițieze, lesne

tatea și vulgaritatea formelor sociale la noi nu dovedesc decât cel mult lipsa unei pătură sociale sus pusă, a unei elite.

Când vom fi ajuns să o avem, e sigur că vom avea și toate formele ei. În România, unde de sigur naționalitatea noastră se prezintă într-o dezvoltare mult mai pură și mai cristalizată, o elită număroasă și foarte distinsă, cum e boierimea românească, reprezintă în același timp una din cele mai rafinate și distinse clase ale Europei.

La noi o elită socială e în formațiune. Se cuvine ca paralel cu dezvoltarea ei să meargă și progresul formelor ei sociale. Să lăpădam credința falsă că bunele manieri, formele netede și civilizate ale contactului social ar micșora originalitatea naționalității noastre. Este chiar ciudat că întâlnim concepția asta tocmai la persoane cari pun de altcum mult mai puțin preț pe curățenia culturii și limbii naționale. Cine dorește să-și dovedească românismul, va face bine să învețe românește bine și să cunoască literatura românească, nu să alerge la cuvinte triviale și gesturi nepotrivite căci nu într'insele conzistă naționalismul.

Iată pentru ce dăm importanță deosebită balurilor și mai ales balului din Arad. Un bal este concentrarea tuturor elementelor sociale mai prețioase dintr'un ținut. El nu este numai o manifestație de putere și de bogăție ci și o măsură a gradului de distincțiune socială a progresului de bun gust de rafinament pe care l'a atins o societate.

Fie ca balul românesc din Arad să ne fie un prilej de-a constata și pe câmpul acesta un progres către desăvârșirea noastră națională un nou popas în evoluția formelor sociale cari însemnează și progresul întregului organism național.

Naționaliști adevărați. E cunoscut cazul preotului slovac *Tomanec*, care pentru ținuta lui hotărâtă de naționalist sincer, a fost suspendat din postul său și internat într'o mănăstire. Volnicia asta a episcopului *Párvy*, vestit prin șovinismul lui răzbuștor, a făcut o dureroasă impresie în toate părțile. Acum ni-se scrie din Lőcse, că *optsprezece profeți slovaci* din acel ținut, au

s'ar pomeni cu procurorul la ușă. Ceeace nu-i permis să rischeze.

Iată de ce lucrarea aceasta n'o poate întreprinde decât Comisia Monumentelor din România, ceace avem nădejde că va și face, putând să găsească și pe la noi bărbați de știință cari să-i stea în ajutor.

Cât e valesa Murășului, a Oltului, a Târnavelor, Someșurilor, Crișurilor, Jiului și în munții Bănățului, pretutindeni sunt monumente istorice de cari se leagă viața noastră ca popor. Fapte istorice bazate pe documente și legende păstrate în popor, — volume s'ar putea strânge, punându-se la cale o lucrare de felul celei pe care comisia monumentelor o săvârșește în București ori cum o face comisia din Budapesta, dar care pe noi ne ignorează absolut. La Keve, de pildă, pe insula Csepel, aproape de Budapesta, este o biserică nu se poate mai interesantă, zidită de macedo-români. Câți români știu despre ea? Și n'ar fi d'o importanță deosebită a se scrie istoria înființării, din partea macedo-românilor, a atâtor biserici pompoase, ajunse azi în mâinile ungarilor ori a câtorva greci maghiarizați de mult?!

Supunem cazul, cei competenți să judece. (*)

H A Z.

— Auzi, Tândală, te însori?
— Hop! Jumătate de târg îi gata, că eu vreau, numai Ileana — să mai vrei!...

adresat un *protest energic* voinicosului episcop, prin care să declară solidari cu *Tomanec*, și promit că vor lupta și ei cu aceeași înverșunare pentru principiile naționaliste, chiar cu riscul de-a fi condamnați la aceeași soartă, care l-a ajuns pe prietenul lor...

— **Părerile lui Justh** despre împăcarea cu naționalitățile sunt aspru combătute într'un articol apărut în »Budapesti Hirlap« de ieri cu iscălitura cunoscutului profesor și publicist, Réz Mihály. O împăcare cu naționalitățile — zice Réz — nu se poate închipui nici așa cum cere Justh, și nici altfel. Naționaliștii vreau autonomii naționale, deci scopul lor final este o Ungarie federativă. Tendința asta a lor e foarte firească și trebuie să admitem, că oricare popor are dreptul de-a se lupta pentru dezvoltarea și păstrarea individualității sale etnice. În schimb ungurii tind spre o Ungarie unitară, întemeiată pe baze solide naționale, cu hegemonie ungurască. Prin urmare e vorba aici de două curente îndușmănite pe viață și pe moarte. Și orișice concesie făcută naționalităților ar însemna pentru unguri *un pas înapoi*. Prin numirea câtorva prefeți naționaliști s'ar forma mici state în stat, și-ar rezulta neapărat o slăbire a unității teritoriale. Dar nu se poate primi nici acel argument al lui Justh, că prin împăcarea cu naționalitățile ungurii ar câștiga forțe noi în lupta cu Austria. Căci dacă ungurii vor începe cu concesionile, Austria va ști și ea să promită cu atât mai mult. Și Austria poate promite pentru că nu promite din al ei.

În urma acestora, Réz ajunge în chip firesc la concluzia, că chestia naționalităților nu se poate rezolvi decât cu puterea...

E bine să știm tot ce se crede despre noi.

Schimbul de profesori...

(§). O parte însemnată dintre profesorii celor două universități din România ar putea să ilustreze oricare universitate din apus. Pentru că în România până să ajungă cineva profesor universitar, trebuie nu numai să facă studii excelente, să se specializeze la vre-una dintre marile universități ale Europei, ci să dea și dovezi despre calități cari îl disting între colegii cu aceeași învățătură... Catedrele se iau cu muncă grea și după concurs în care comisia de examinare se compune (în virtutea legii) din cei mai încercați și mai reputați savanți. Iar nu ca în Ungaria, unde și catedrele universitare sunt un fel de bacșiș ori recompense pentru servicii prestate pe terenul politicii de partid, adesea servicii de păcătoasă delatune și detestabilă tradare. În felul acesta a ajuns, la Cluj, profesor și chiar rector »magnific« poliștului Moldován Gergely.

Dacă s'ar putea realiza deci propunerea dlui profesor *Rădulescu-Motru* — schimbul de profesori între universitatea din Budapesta și cea din București — fără îndoială, ar fi un prilej ca încăodată calitățile superioare de rasă ale românilor să iasă necontestat la iveală și să le recunoască până și ungurii.

Am arătat însă că timpul nu este potrivit pentru astfel de experiențe.

Presa maghiară ne și ceartă rău pentru acest — *șovinism sălbatic*!

Adecă șoviniști noi, iar nu regimul subt care s'a făcut legea școlară alui Apponyi; sălbatici noi, iar nu patrioții cari au pornit o campanie violentă să nu li-se concedă nemților din Buda nici chiar înființarea unei școli primare germane; sălbatici noi, iar blânzi ei, ai căror procurori în contra »*Tribunei*« au pornit nu mai puțin decât 16 procese de presă, ba au descoperit agitație

până și în cartea »*Iobăgia*«, scrisă absolut pe baza documentelor; au pornit proces contra dlui Dr. A. Murășanu pentru că în numărul jubilar al ziarului său a reprodus o scrisoare a marelui Kogălniceanu; ba au împrocesuat până și pe venerabilul dl G. Pop de Băsești, președintele partidului național român, — pe când temnițele sunt încă pline de români osândiți pentru — agitație...

Iar »indignarea« presei maghiare este cu atât mai înverșunată, cu cât »atacul acesta — adecă articolul »*Tribunei*« — se întâmplă (scrie »*Budapesti Hirlap*« dela 29 Ianuarie) tocmai atunci, când pe terenul politicii active chiar din parte autoritativă se fac încercări pentru împăcarea cu naționalitățile pe prețul *schimbării politicii* noastre de naționalități.

Dar oare nu »*Budapesti Hirlap*« s'a năpustit asupra lui Justh a doua zi după ce el zisese că ar fi de dorit o pace cu naționalitățile? Și același ziar al contelui Andrássy, nu mai departe decât în numărul său de ieri, publică un articol de extremă violență contra românilor zicând că ungarul care vrea pace cu naționalitățile este un — criminal, pentru că orice încercare, măcar de pace, slăbește supremația maghiară și încurajază pe »agitatori«!

Nu e deci sinceră, ci trasă de păr argumentația de mai sus a semioficiosului maghiar... Dacă ar fi între conducătorii guvernului unul singur care să dorească pacea, s'ar fi pus capăt, de mult atâtor prigoniri. Iar câtă vreme procurorii își fac de cap, desigur că dela București nu va veni nici un profesor universitar să facă schimb de păreri cu cei dela Budapesta.

În ce limbă s'ar și putea înțelege, când e știut, că între studenții unguri trece drept o virtute să nu știe și nici să rabde altă limbă decât pe cea maghiară?!

Și presupunând că s'ar duce vre-un profesor ungar la București... Dar îi poți număra pe degete pe toți câți mai știu și altă limbă afară de cea ungurească.

În tot cazul ar fi un hohot de ris să-i auzi franțuzește ori nemțește... Și ce record de glumă nu s'ar ajunge, când ar ține, la București o conferință *culturală* profesorul — Moldován Gergely.

În întreg sistemul de gândire a profesorilor maghiari, și în felul cum ei se prepară pentru carieră și cum ajung profesori, trebuie să se facă o schimbare radicală, pentru ca să ajungă a face schimb... Trebuie să fie egali cu cei dela București, dacă vor să schimbe idei... Dela generația actuală, dela un Timon, Choncha, Herczeg, Kmety, crescuți și îmbătrâniți în șovinism, nu ne putem aștepta la așa ceva.

Supărarea cea mare tocmai asta e: »*Tribuna*« nu se închină reprezentanților autorizați ai culturii ungurești, ci a avut îndrăzneala să spună că în cultura maghiară nu este nimic original... Asta nu poate să ne-o ierte dr. Jancsó Benedek (căci desigur, el este autorul) ci ne citează pentru a ne face urgisiți în fața ungarilor...

Dar, onorabili domni, cu o zi după ce ați înregistrat articolul »*dușmănos*« din »*Tribuna*« ați arătat că același lucru îl spune și *Scotus Viator*, englezul obiectiv și iubitor de dreptate...

Ei, și *Scotus Viator* este un analfabet care nu știe să judece?!

De altfel și ideea aceasta — al schimbului de profesori — ați fi folosit-o în scopuri politice. Deja faptul că dl Rădulescu-Motru a putut vorbi în Ungaria într'un cerc românesc, »Budapesti Hirlap« îl prezintă, pentru străinătate, drept o dovadă despre libertățile mari din Ungaria, iar pe noi, cari ne bucurăm de aceste »libertăți« în Seghedin, Cluj și alte temniți, ne înfățișează drept niște ingrati și incuți, cari nu știm să apreciem »binefacerile« culturii ungurești...

Dacă ar veni vre-un profesor român la Budapesta, să țină conferență, presa maghiară desigur ar scrie, pentru străinătate: »Iată, trăim bine cu vecinii culți din România, gură fac numai niște agitatori nemernici!«...

Profesorii universitari din România nu vor da însă presei maghiare prilej să scrie astfel.

Mare demonstrație a studenților români din Cernăuți.

Joi, 15 Ianuarie st. v. (28 nou), a avut loc în Cernăuți o mare demonstrație a studenților români dela universitatea de acolo.

Studenții români din Cernăuți au tot cerut de vre-o 10 ani încoace ca să se înființeze pe lângă universitatea din capitala Bucovinei o catedră pentru istoria românească. Acest postulat atât de îndreptățit n'a fost însă băgat în seamă de fururile universității, de guvernul țării și de ministerul instrucțiunii.

Primăvara trecută, în 5 Aprilie 1908 st. n., a avut loc o adunare mare a tuturor studenților români într'o sală a universității la care s'a ridicat această cerere veche din nou, în mod pașnic și solemn. Atunci au aflat toți, adică rectorul, profesorii și a. m. că studențimea românească s'a purtat cât se poate de frumos. Dar folosul a fost că memorandumul studențimii a fost îngropat ca și multe alte memorande pașnice. A rămas totuși la atâta că ministrul de instrucție a spus că »cererea românilor de a se înființa o catedră de istorie românească pe lângă universitatea din Cernăuț e îndreptățită«. Și atâta tot.

Studențimea a așteptat în zadar acest răspuns. Afacerea eră îngropată. Joi, în 15 Ianuarie a. c. s'a întrunit studențimea într'o sală a palatului național pentru a lua o hotărâre cu privire la afacerea acestor catedre. O mică parte din studențime a crezut că ar fi bine să se demonstreze iarăși în mod pașnic, dar și-au ridicat glasul alții, cari au propus să se puie odată rectorului întrebarea hotărâtă, ori de se va face ceva în chestia aceasta sau ba.

Această propunere s'a primit cu mare entuziasm și studențimea a pornit dela orele 11 dimineața spre universitate.

Rectorul s'a speriat, când a văzut studențimea adunată în coridoare și s'a grăbit să declare că afacerea nu depinde de el, ci e — ca să se poată procede apoi altfel — treaba facultății de filozofie.

Cei patru delegați aleși dintre studenți au intrat apoi la decanul facultății filozofice, unde au stat aproape un ceas, parlamentând cu acesta. Decanul a declarat că se va face tot posibilul ca să înființeze catedra pentru istoria română, dar limba de predare va trebui să fie cea germană, căci dacă ar fi cea română, dupăcum o cere studențimea, atunci s'ar violă caracterul german al universității și aceasta nu se poate admite.

Studențimea care aștepta cu nerăbdare rezultatul a izbucnit, când i-s'au comunicat acestea, în strigăte de »pereat« »să piară!« »pfui!« și șuierături. Tumultul a durat vr'o câteva minute. Apoi a coborât studențimea scările cântând »Deșteaptă-te Române« și strigând »să trăiască țoaga«.

În drum, înaintea universității s'a oprit și a dat un nou expresiile indignării sale fără margini, prin șuierături și strigăte de »pereat«. Apoi a pornit, în gremiu, prin oraș cântând »Deșteaptă-te Române« și »Pe-al nostru steag e scris unire«. A trecut prin strada universității, piața principală

strada domnească, strada catedralei, pe lângă palatul guvernului, apoi s'a îndreptat spre mahalaua românească Roșă, unde în aceeași zi se făcea alegerea a doi deputați pentru consiliul comunal.

În acest drum s'a oprit înaintea domiciliului deputatului renegat Wassilko, arătând prin șuierături, indignarea inimelor românești față de activitatea românofagă a acestui deputat renegat și apoi înaintea palatului guvernului, unde au cântat »Deșteaptă-te române«.

Această demonstrație a făcut mare senzație în oraș, unde studențimea românească trecea de cel mai pașnic element.

Studențimea e hotărâtă să nu lase afacerea așa, ci va căuta în toate chipurile să cucerească o catedră de istorie română, predată în limba română.

Rolul ovreilor în Ungaria.

Ovreei dușmanii românilor.

La ordinea zilei fiind declarațiile lui Justh, care susține o împăcare a naționalităților cu ungurii, dăm în vileag, în legătură cu aceasta, impresiile pe cari le-a adunat publicistul și politicianul englez Fitz-Gerald, cu ocazia călătoriei sale de acum câți-va ani prin Ungaria și Transilvania. Dânsul, adânc cunoscător al stărei sociale și politice din Ungaria și al popoarelor conlocuitoare, declară că înrăutățirea relațiilor dintre maghiari și celelalte naționalități se datorește numai ovreilor. Aceștia sunt agentul principal al învrăjbirilor, care tinde a-i exploata apoi la rând pe toți.

În ce privește pe români, aceștia ar face bine — zice Fitz-Gerald — dacă ar scrie broșuri, foi volante pentru a le lăți în poporul maghiar, dând pe față pe dușmanul comun. Așa se va putea lecui mai bine boala șovinismului exagerat și numai pe calea aceasta se va putea săvârși o apropiere sinceră între poporul maghiar și celelalte naționalități.

În favoarea tezei, pe care o susține publicistul englez, aducem aici și câteva date statistice despre populația ovrească din Budapesta și pe cari le extragem din ziarul »Alkotmány«, organul partidului popular maghiar.

La 1869 trăiau în Budapesta 44 de mii 890 ovrei, iar la 1900 — 20 de ani mai târziu — numărul lor s'a ridicat la 166,198 adică 23.6 la sută din întreaga populațiune. Azi trec peste 200.000 și ce e mai semnificativ, ovreei formează marea majoritate a clasei mijlocii din Budapesta; din comerțianții capitalei cel puțin 80 la sută sunt ovrei. La primărie din 42 de membrii, numai 6 sunt creștini, dintre ziaristi cel puțin 80 la sută sunt ovrei. Sunt cam 1400 avocați și cam tot atâți medici în Budapesta, iar 2% părți din aceștia sunt ovrei. Datele statistice polițienești constată, că prin crimele și delicturile săvârșite de ovrei în anul 1907, s'a pricinuit o pagubă materială de peste 14 milioane coroane, luându-se ca bază sumele anunțate de poliție. Numai prin falimente s'au pierdut aproape 4 milioane coroane, prin înșelăciuni peste 3 milioane. defraudări 2 milioane, furturi 2 milioane.

Aceasta o constată foaia guvernamentală. Acum înțelege oricine, ce însemnează pentru ovrei susținerea actualei stări de lucruri atât de favorabilă pentru ei. Se înțelege de ce ei sunt cei mai mari partizani ai politicii șoviniste extreme, având de scop a nutri vrajba și dușmănia între elementul dominant și naționalități, ce le dau puțința și influența, de care se folosesc cu atâta lipsă de conștiință și în interesul lor propriu.

Din România.

Conferința dlui profesor G. C. Dragu. Sâmbătă seara la orele 9 dl profesor G. C. Dragu, a ținut în sala Ateneului o conferință vorbind despre: »Țăranii și clasele cărmuitoare în România«.

Țăranii, pătura cea mare, care formează statul nostru românesc, este în o stare cu adevărat de plâns, spunea conferențiarul. Niciodată chestiunea țărănească n'a fost atât de discutată ca acum

și aceasta din cauza îngrozitoarei răscoale din anul 1907.

Rezolvirea chestiunii țărănești este foarte strâns legată cu statul și poporul românesc și de aceea se impune din ce în ce mai mult.

La orașe, progresul culturii, a industriei, al artei și al tuturor lucrurilor în cei din urmă 50 de ani adică dela unirea principatelor a mers cu pași repezi în timp ce la sate lucrurile au mers și merg mai rău. A trebuit să vie focul cel mare din 1907 ca să ne aducem aminte și de al doilea popor al țării, de cel mai mare și mai părăsit, de țărani.

Dacă am cercetă istoria, spunea conferențiarul, am vedea că țăranul nostru înainte de 1750 avea o stare economică mai bună ca cea de azi, și aceasta din cauza clasei ocârmuitoare care eră mai îngăduitoare și mai blândă. La 1750 pentru prima oară se încep exporturile de cereale în mod mai intensiv, și îndată se naște concurența pe toate piețele de cereale care făceau importuri ridicând astfel prețul cerealelor.

Dela 1750 starea economică a țăranului se înrăutățește iar ocârmuitorul devine mai neîngăduitor. La 1830 generalul Kiseleff, prin regulamentul organic, îmbunătățește întru câțva starea economică a țăranului nostru dar aceasta e prea puțin.

La 1864, domnitorul Cuza îi împroprietărește le mai ameliorează întru câțva soarta, iar dela această dată și până în ajunul răscoalelor, nimeni nu s'a mai gândit la îmbunătățirea soartei țăranului. Acum e timpul, spune conferențiarul încheind, ca să ne gândim cu toții, la aceea ce n'am făcut și să facem, ca să nu mai avem două popoare în unul singur, adică poporul țărănesc și cel orășenesc, care să se dușmănească, ci să avem un singur popor, un popor mare, unit, și în stare de înflorire.

Serbarea dela 24 Ianuarie. Dl D. Butculescu, delegatul secțiunii București, a Ligei pentru unitatea culturală a tuturor românilor însărcinat cu organizarea serbării dela 24 Ianuarie, trimite bunilor români și românce din capitală următoarea scrisoare:

»Ca delegat al secțiunii București a Ligei culturale pentru organizarea serbării de 24 Ianuarie curent și formarea unui comitet de doamne înfr'acelaș scop, am onoare a face apel la patriotismul d-voastră și a vă ruga să binevoiți a vă uni cu mine ca să organizăm o serbare măreață în ziua de Sâmbătă 24 Ianuarie curent, pentru a 50-a aniversară a Unirii Principatelor Române.

»Este o datorie de onoare civică și de conștiință națională, ca fiecare român și româncă, iubitor de neam și de țară, să se unească, să se înfrățască și printr'o manifestațiune unanimă, ce vom întocmi, să dovedească lumii cât ne este de scumpă dulcea unire dela 24 Ianuarie 1859. Această unire, care în decurs de 50 ani, a legat tot mai mult inimile și cugetele noastre pentru solidarizarea neamului românesc și care a schimbat cu desăvârșire caracteristica acestor două țări de acelaș neam, însă vrășmașe între ele până atunci, slabe și neputincioase, într'un stat cu vigoare devenit prin forțele lui independent și regat sub un rege, mare căpitan și patriot și o regină mare de inimă și de devotament pentru tot neamul românesc, ca nici una în lume.

Cu cât vom manifesta cu mai mare pompă și măreție, cu atât vom dovedi că sentimentul de solidaritate și de recunoștință, născut din Unire a pătruns adânc în inimile noastre și, mulțumită acestui curent sănătos dătător de energie și de putere, a întărit neamul românesc și i-a dat mijlocul de-a săvârși din fericire cu strălucită izbândă nobilele și sublimatele sale aspirațiuni.

»Noi« urmașii inimoșilor mari patrioți democrați dela 1859, să ne închinăm cu venerațiune în ziua de 24 Ianuarie înaintea lor și a mărețelor lor fapte și să unim într'un singur mănunchi cu un singur cuget și dor toată suflarea românească, ca să închinăm pe altarul patriei și al bisericii noastre prinosul recunoștinței noastre și cuvântul că vom merge tot înainte spre realizarea celorlalte dorințe și aspirațiuni: Țară normală, monoetnică și monolinguală în cap cu iubiții noștri Suverani.

»Și fiindcă sunt convins de patriotismul d-v., nu mă îndoiesc că apelul meu frățesc va găsi un răspuns satisfăcător în inima d-voastră.

»De aceea vă rog a-mi răspunde la adresa de mai sus, în termen de 48 ore dela primirea acestei invitațiuni, dacă bine-voiți a face parte din comitetul dirigent al acestei serbări«. *D. Butculescu.*

Misiunea spaniolă. Ieri, dimineață membrii misiunii spaniole au vizitat parcul Filaret și Ate-nel român.

La masă au fost invitați de către Majestatea Sa regele.

La această masă au luat parte M. Sa regele și regina, A. S. R. principele Ferdinand, A. S. R. principele Carol, A. S. R. principesa Elisabeta, ducele de Teck, marquizul de Cara Arellano, colonel Elloriaga, maior Lluís, dna Bengescu, dna Greceanu, dna Poenaru, dl Mitilineu, căpitan Rosseti, general Mavrocordat, general Robescu, colonel Grațoski și locotenentul colonel Greceanu.

Cu această ocazie M. Sa a oferit câte o fotografie semnată dlui marquiz de Cassa Arellano și ducelui de Teck. M. Sa regina și-a oferit fotografia dlui colonel Elloriaga și maior de Lluís.

Seara, membrii misiunii au luat parte la un banchet oferit de dl general Mavrocordat la Jockey-Club.

Comunicarea dlui Bogdan. Ieri la orele 2 Academia română a ținut ședință publică, la ordinea zilei fiind comunicarea dlui Bogdan despre: Letopisitul lui Azarie.

Dl Bogdan începe a ne spune că în privința cronicilor vechi românești, avem analele dela Bistrița, letopisitul dela Slatina, 2 cronici de Macarie, istoriograful lui Petru Rareș și actualmente letopisitul lui Azarie, care s'a găsit în arhivele bibliotecii imperiale din St.-Petersburg.

Acest letopisit pare a fi fost scris de călugărul Azarie în mănăstirea Suceava.

El este o continuare a cronicelor lui Macarie și tratează despre toate faptele importante petrecute în timpul domniei lui Petru Rareș și a lui Petru Schiopul sau Petru al II-lea.

El conține mai multe file de rugăciuni înainte de cronicile timpului și e scris în sârbește.

Titlu său e: »Povestiri în scurt despre istoria Moldovei petrecută în anii 1359—1575.

A fost scris la porunca lui Petru Schiopul, dupăcum Macarie a scris începutul subț îndem-lui Petru Rareș.

Iată în ce mod se exprimă călugărul Azarie pe una din marginile manuscrisului.

»Acestea le-am scris eu nemernicul, deși nu am putut ajunge în vrednicie pe dătătorul de vorbe alese, Macarie care a vorbit în întâia parte a acestuia«.

În letopisitul lui Azarie, dl Bogdan care citează multe părți în sârbește, sunt multe contraziceri cu letopisitul dela Slatina.

Acela al lui Azarie pare a fi cel mai complect al sfârșitului veacului al 17-lea.

În privința cronicelor din timpurile vechi dl Bogdan ne mai spune că la Moscva se mai găsește un alt letopisit, care a aparținut lui Doro-tei, călugărul dela mănăstirea Bisericiani.

Și apoi cine știe, continuă distinsul academi-cian, dacă bibliotecile ruse nu mai conțin în arhivele lor multe manuscrise adunate de prin mănăstirile noastre și în care să fie redată timpurile vechilor domni.

Cât despre manuscrisul lui Azarie, el a fost copiat și tradus în anul 1875 și există trei copii după dânsul, dintre cari una la Kiev.

Dela Liga culturală. Aseară dl Arginteanu a vorbit în localul Ligei culturale, secția Bucu-rești despre: Confederația popoarelor balcanice.

Dsa crede că o confederație a popoarelor balcanice, la care România ar stă în frunte, ar fi de mare folos pentru întregul neam românesc.

Crede că a sosit momentul să se pregătească

terenul pentru o astfel de confederație care nu e o alianță între state, și mai puțin o alianță militară, ci o cunoaștere mai de-aproape a popoarelor balcanice între ele.

Cercurile conducătoare n'ar trebui să privească cu nepăsare chestiunea balcanică. Dl Arginteanu arată desavantajele ce rezultă pentru noi din faptul că n'am luat nici o parte la evenimentele de dincolo de Dunăre. Pe când noi stăteam cu mâ-nile în sân, Rusia înființă muzee în Constantinopol în care expunea produse similare cu acele cari constituie principala noastră producțiune. Am nesocotit o apropiere cu Turcia constituțio-nală și am greșit adânc.

Ca să ne apropiem de popoarele balcanice trebuie să le vizităm, să le cunoaștem.

Ar fi de dorit mai ales să se stabilească o le-gătură de prietenie între oamenii noștri politici și cei de acolo. Afară de asta, savanții, artiștii și studenții noștri ar trebui să facă cât mai des excursiuni în peninsula balcanică.

Dl Arginteanu vorbește apoi de educația poli-tică și națională precum și de starea materială și culturală a statelor balcanice.

România trebuie să fie inițiatore unei înfrățiri între popoarele balcanice.

După conferență, dra Tina Barbu, dnii Petre Liciu și Gogu Mihăescu, artiști ai Teatrului Național, au spus monologe.

Monumentul Unirei. Camera va vota zilele acestea suma de 160.000 lei pentru ridicarea unui monument comemorativ al Unirei, în Iași. Guver-nul a hotărât ca acest monument să reprezinte opera Unirei iar nici decum persoana marelui domnitor Cuza.

Administrația din Iași și în special domnul N. Gane, primar a fost încunoștințat că guvernul nu admite ridicarea acestui monument decât în piața Traian.

În ce privește statua lui Cuza Vodă, pe care un comitet compus din diferite notabilități poli-tice, au hotărât prin subscripție publică să-i ri-dice în Iași, guvernul a recomandat primarului Iașului, ca să nu cedeze cu nici un chip, locul din piața Unirea.

Din această cauză primăria va oferi comitetu-lui locul din fața Administrației financiare, în care scop se va expropria de comună proprietățile d-lui Roseti-Golescu, unde se va face o piață și unde se va așeza statuia lui Cuza Vodă.

Corpurile legiuitoare din România.

Camera.

Ședința dela 16 Ianuarie v. 1909.

Ședința se deschide la orele 2 și 30 sub pre-zidenția dlui M. Pherekyde.

Dl C. Iarca adresează dlui ministru al instruc-ției o interpelare cu privire la administrarea fun-dațiunii Ghenoaica din Buzău, și cere multe acte. La orele 2 și 40 ședința se ridică. Camera trece în secțiuni.

Senatul.

Ședința s'a deschis la orele 2 și sub preziden-ția dlui N. Lupașcu, vice-prezident.

Pe banca ministerială se află dl Anton Carp, ministrul domeniilor, Emil Costinescu, ministrul finanțelor.

Prezenți 82 dni senatori.

Nefiind nimic la ordinea zilei dnii senatori trec în secțiuni pentru a se ocupa de modificările propuse a introduce în legea pentru moopolul vânzării băuturilor spirtoase și măsuri în contra beției.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 1 Februarie n. 1909

Pentru frații din Italia.

Azi am primit două colecte, una dela domnișoara Lucreția Ionescu din Ciuciu, care a strâns frumoasa sumă de 106 cor. din Baia de Criș, Brad și Curtici și alta dela d. Paraschiva Terezia P. Zeldeșan care a adunat din comunele Prebul și Zorlențu-l-mare. Pilde frumoase amândouă pentru doam-nele și domnișoarele române.

O colectă apoi a dlui învățător Miron Popovici din Bocșa-română care a adunat dela elevii săi și dela alții.

Apoi cu discul s'a adunat în comuna Temeseșt.

Sumele de azi:

Colecta domnișoarei Lucreția Ionescu din Ciuciu: »Crișana« din Brad 10 cor. Emanuil Comșa dir. Brad 5 cor. Dr. Victor Nemeș adv. Baia de Criș 5 cor. Dr. Nerva Oncu adv. Baia de Criș 5 cor. Aurelia Demian Brad 4 cor. Dr. Ioan Pap adv. Brad 4 cor. Elisa-veta Julean Curtici 4 cor. Viora Ursu Curtici 4 cor. Dr. Tiberiu Tisu medic Brad 3 cor. Ioan Nicorescu preot Cur-tici 3 cor. Sectil Reit Ciuci 3 cor. Maria Gligor Baia de Criș 2 cor. Stefan Albu prof Brad 2 cor. Eugenia Oprișă Brad 2 cor. Ecaterina Russu 2 cor. Maria Rimbaș Brad 2 cor. Iul. Giurgiu cand. de adv. Brad 2 cor. Ioan Keri prof. Brad 2 cor. Alexandru Draia Brad 2 cor. Sidi Ursu Curtici 2 cor. Eva Ursu Curtici 2 cor. Ana Mladin Curtici 2 cor. Cornelia Dragoș Curtici 2 cor. Ana Ișpan Curtici 2 cor. George Ionescu notar Curtici 2 cor. Andron Bogdan preot Brad 2 cor. George Im-părat Brad 2 cor. Feier Aron Brad 2 cor. Eufemia Timbus Brad 2 cor. Ioan Cutean negustor Brad 2 cor. Romul Coțoi negustor Baia de Criș 2 cor. Dr. Ioan Suci prof. Brad 1 cor. Ioan Ghișă contabil Brad 1 cor. Ioan Hen-teș func. de bancă Brad 1 cor. N. German prof. Brad 1 cor. D. Radu Brad 1 cor. Ioan Stanciu negustor Brad 1 cor. Ioan Softa inv. Brad 1 cor. Grațiana Boneu inv. Brad 1 cor. Eu-genia Pap Baia de Criș 1 cor. Silvia Ancean Baia de Criș 1 cor. Sabin In-drieșiu Brad 1 cor. Maria Golda Brad 1 cor. N. Obădău negustor Brad 1 cor. Maria Bolcu Brad 1 cor. Iosif Kováts Curtici 1 cor. George Demian teolog Brad 1 cor. — — — — —

Colecta d. Paraschiva Terezia P. Zeldeșan: Teodor Popoviciu Prebul 2 cor. Nicolae Păcurariu episcop Pre-bul, 2 cor. Florea Ivan inv. Prebul 2 cor. Avrentă Mara 10 bani, Martin Bu-gariu 26 bani, Martin Taulea 20 bani, Constantin Păcurariu 20 bani, Hol-schandner codrean 60 bani, Ana Mol-dovan 20 bani, Dimitrie Batrinu 20 Măria Bandășilă 4 bani, Ion Cadariu 20 bani, Ion Palci 40 bani, Dimitrie Bândășilă 20 bani, Dimitrie Guicesa 10 bani, Ion Gornea 1 cor. Todor Roșca 30 bani, Nicolai Roșca 40 bani, Marsavina Ruja 40 bani, Teodor Roșca 60 bani, Albu Ioan 20 bani, Petria Zgăcia 20 bani, Ana Zgărcia 20 bani, D. Petru Mladin 5 cor. Iosif Popa preot, Zorlențu-l-mare 1 coroană Ia-cobu Dabiciu 1 coroană Ant. Atna-

106

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cereți o sticlă de

SPIRT DE GHIATA

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provenite din răceală, ca d. e. junghiturile în coaste și în spate, se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 fiteri, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimitt porto franco.

Cantități mai mici nu se trimitt prin postă.

Se găsește și se poate comanda la

Szémann Agoston,

farmacist,

Hatvan, Főter nr. 126.

Se expediază zilnic în toate părțile lumii

3 cor. Valeriu Crișan 50 bani
 Ana Goga 50 bani Mihălov 1 cor. Ni-
 colae Belcia 1 cor. Iosif Mezin 1 cor.
 D. Mezin 50 bani, Ersilia Basiu 1 cor.
 Marie Tapu 50 bani, Nicolae Gavrilla
 1 cor. Petru Domil 1 cor. Petru Balacii
 1 cor. Ioan Spaia 20 bani, Ion Voin
 20 bani, Dărița Stan 20 bani, George
 Cărciu 20 bani, Iosif Voroghi 20 bani,
 Nicolae Cincina 40 bani, Nicolae Bilu
 20 bani, George Laban jude 50 bani. > 34-70

Cu discul în biserică din Temeșeșt
 dl Solomon Giurcoane — — — > 2.—

Dumitru Pistea proprietar Bania — > 2.—

Colecta dlui Miron Popoviciu inv.
 cor. Bocșa-română: Dela elevii săi
 în cl. I și II cor. 3.40, Miron Popo-
 viciu cor. I.—, R. Ritzer —.20 fil., P.
 Bujin —.20 fil., P. Stanciu —.20 fil.,
 Florian —.20 fil., Draghici —.60, > 5.80
 Ioan Pittș, Otlaca — — — — > 2.—

Total > 152.50

Listele noastre precedente 1711.27

Laolaltă: cor. 1863.77

Producțiune la școala diecezană de
 te. Se aduce la cunoștință, că elevele
 școlii diecezane civile din loc vor da o
 producțiune teatrală, declamatorică și mu-
 scală. Duminecă în 7 Februarie n. c., la
 orele 3 d. m. în favorul cumpărării unor
 aparate de gimnastică. Ofertele marinoase
 vor chită pe cale publică.

Când dăm loc acestui anunț — căruia-i
 urmă și programul producțiunii — ru-
 găm pe toți prietenii și binevoitorii acelei
 școli să și țină de datorință a participa la
 producțiunea numită.

— **Necrolog.** Din Dobra ni-se anunță
 marțea subită a harnicului naționalist Iosif
 Criste, președinte al clubului partidului na-
 țional din cercul Dobra.

Il regretă toți câți l-au cunoscut.
 Fie-i memoria binecuvântată.

— **Logodnă.** Dșoara Sofia Mihuța, fiica invă-
 țurului din Micălaca, s'a logodit cu dl Ioan Albici
 not. în Mândruloc.
 Intr'un ceas bun!

— **O mare nenorocire** s'a întâmplat ieri
 în strada Preiss din Scheiul Brașovului în
 casa locuită de măsarul Ioan Boambăn. Voind să
 aprindă gaz în lampă, măsarul Boambăn a luat
 în mână și sticla cu gaz și s'a așezat lângă sobă,
 care ardea focul, pentru a turna gaz în lampă.
 Când lucrul acesta, gazul din lampă a explodat
 sodată în urma căldurii ce străbătea din sobă
 și gazul s'a aprins. Bietul om a avut atâta pre-
 ză de spirit, încât a sărit la o parte și punând
 mâna pe o haină, a aruncat-o peste gazul aprins
 și înăbușe flacăra. În urma șgomotului produs,
 și sa Marina, care se afla în odaia de alături,
 și când flăcările și voind să fugă din odaie, s'a
 căde de masă, pe care de asemenea se afla o
 lampă aprinsă. Lampa răsturnându-se, gazul s'a
 aprins și hainele bieteii femei au luat foc. În
 urma ei a eșit cu hainele aprinse în curte și pe
 acolo strigând după ajutor.

Când i-a sărit bărbatul într'ajutor, căruia i-a
 săs să înăbușe focul din ambele odăi, femeia
 și săs cu arsuri grave pe întreg trupul. Ioan
 Boambăn de asemenea are arsuri grave la mâini
 și față, carc se află în stare binecuvântată, a fost
 transportată ieri seara în spital. Medicii spun, că
 sunt puține speranțe de scăpare.

— **Artiști mari francezi, — români!** Co-
 respondentul parizian al ziarului »Az Ujság« scriind
 despre teatrele din Paris arată că la marele »Thea-
 tre des Arts« face senzație jocul artistului De
 Max, în piesa »Turnul tăcerii«. Dl De Max este
 originar din Iași și deși tiner, este deja cunoscut
 nu numai la Paris, ci în Europa întreagă.

În teatrul Sarei Bernardt escelează dșoara Ven-
 tura, în rolul Bersabei din piesa »La fille de
 Rabenstein«. Dșoara Ventura e fiica dlui Gr.
 Ventura, vechiu publicist în București. A termi-
 nat conservatorul abia de trei ani și a ajuns deja
 celebră.

— **Adevărat!** Porzó, unul dintre foiletoniștii
 ziarului »Az Ujság« scrie (numărul dela 31 Ia-
 nuarie) următoarele: »Din cântecele noastre Liszt
 întocmai atât de puțin ne-a cunoscut sufletul, pe
 cât de puțin a ajuns să ne pătrună cu ajutorul
 limbei. Aș putea să zic chiar și aceea, că tocmai
 atâta legătură avea cu ungerimea, cât de puțin
 reverenda ce purta avea ceva de a face cu li-
 turghia!«...

— **Proces monstru.** Sâmbătă s'a terminat
 procesul intentat împotriva a 95 ovrei din Bilke,
 acuzați că au falsificat acte publice pentru a
 scăpa pe alți coreligionari de miliție. După trei
 săptămâni de pertractări, tribunalul din Beregszáz
 a osândit pe rabinul Izrail Mayer la 2 ani tem-
 niță, pentru 46 cazuri criminale; pe Hermann
 Gelbann la 1 an și 9 luni, pentru 43 cazuri, pe
 Emanuel Gelbmann la 11 luni temniță, pentru
 5 cazuri. Celorlalți li s'a dat între 3 săptămâni și
 zile. E o jale în Israil, de par'că acum s'ar fi dă-
 rămat — Ierusalimul.

— **Afacerea unei moșteniri de milioane.**
 Cunoscuta afacere a milioanei lui Vartic, rom-
 mânul basarabean decedat acum câțiva ani la
 Chișinău, va avea în curând epilogul său. În ade-
 văr, curtea de casație din Petersburg a judecat
 zilele trecute recursul moștenitorilor Brăescu,
 Mărgărit și Ene din România contra deciziei
 curții de apel din Odessa, care a judecat acest
 proces în desconsiderarea actelor făcute de pre-
 tendenții români prin tribunalele românești. De-
 cizia înaltei curți se va cunoaște în curând și
 impresia generală în cercurile înaltei instanțe ru-
 sești e că se va repara greșeala făcută de cătră
 curtea din Odessa, și se va da astfel câștig de
 cauză dreptelor cereri a moștenitorilor din Ro-
 mânia, ale căror acte au fost în mod așa de ile-
 gal înlăturate de cătră instanțele de fond ru-
 sești.

— **Dela teatrul național.** Azi Luni 19 Ia-
 nuarie se va juca la Teatrul Național »Suprema
 forță«, pentru reîntrarea mării noastre artiste Ari-
 stița Romanescu, care are în rolul Zoe una din
 cele mai sublimite creațiuni.

Piesa d-lui H. Lecca nu s'a mai jucat la Tea-
 trul Național dela retragerea prea timpurie a d-nei
 Romanescu.

Se prevede, cum e de așteptat, o reprezentație
 din cele mai strălucite.

— **Dl Duiliu Zamfirescu,** membru al Aca-
 demiei române și secretar general al ministerului
 de externe, a dăruit muzeului național de anti-
 chități, următoarele obiecte: 5 vase mijlocii co-
 rintice din cari două cu ornamente zugrăvite:
 o frumoasă amforă greacă, cu ornamente colo-
 rate: 4 iacrimitorii de lut; 4 străchini, din cari
 două sparte; 3 cești mici; o lampă creștină (cu
 chrismon) o mică cupă de lut și una geriarnă;
 3 figurine cu subscripțiuni mai mare; 3 figurine
 de speța tanagnostice; un mic tron de lut, aflat
 într'un mormânt; 4 capete de lut (zeița Demeter)

un cap dela satir (marmură); o oglindă de
 bronz; o bucată de stuk ornată; o glastră de
 lut cu reliefuri și o harpis (mulagiu).

— **Cununie.** Dl Emil Reit și dșoara Mărioara
 Anganu își vor serbă cununla în 25 Ian. v. în
 biserica nouă din Bran-Șimon. Felicitări.

— **A murit** David Radeș de Kis-Berivoi, fo-
 restier arhidiecezan. Inmormântarea a avut loc
 ieri în 31 Ian. Il plânge numeroasa familie. Fie-i
 țărîna ușoară.

— **Pentru »masa studenților«.** »Zarandeană«
 institut de credit și economii din Băița și dl
 Lazar Perian tot de acolo, au dăruit câte 10 cor
 la »Masa studenților« dela gimnaziul nostru din
 Brad — drept cunună eternă pentru fericitul Du-
 mitru Moldovan, mort la 26 Ianuarie n. a. c.

Pe această cale li-se aduce mulțămîta. Brad, 30
 Ianuarie 1909. Direcțiunea gimnazială.

— **Societatea de diletanți din Cerneteaz,**
 în ziua de Bobotează a aranjat, la inițiativa inv.
 P. Ludae, un concert împreună cu producțiunii
 teatrale. Scopul acestui concert a fost ca din ve-
 nitul curat să se pună bază unei biblioteci po-
 porale, care să servească ca un mijloc de deștep-
 tare a poporului nostru din Cerneteaz. În urma
 îndemnulului dlui preot local N. Micluța, poporul
 a grăbit a sprijini acest măreț scop cultural, căci
 deși prețul intrării a fost foarte mic, la casă s'au
 adunat 51 cor. 60 bani, din cari, substrăgându-se
 cheltuielile de 16 cor. 60 bani, a rămas venit cu-
 rat 35 cor., pe seama bibliotecii populare. — In-
 teligența din loc în frunte cu dl notar Bela Oberst
 a binevoit a onoră acest concert răsplătindu-l cu
 toții cu suprasolviri. Onoare și laudă lor. Un
 lucru nu-l pot trece cu vederea. Acest concert a
 fost sprijinit de inteligența locală, care în partea
 mai mare e străină de neamul nostru, precum și
 de o parte a locuitorilor din clasa mai săracută.

Casa bogătanilor din comună au ținut sub
 demnitatea lor ca să sprijinească astfel de con-
 cert, căci nici unul nu a luat parte. Acum mă
 rețin a-i numi cu numele în speranță, că în vii-
 tor se vor îndreptă și se vor însufleți altcum
 pentru astfel de scopuri culturale.

Punctele din program au fost precis executate.
 Cu deosebire a excelat: Nica Bulaichi corist în
 rolul: »Mama Anghelușă«, producând mult haz;
 asemenea Nica Jichin în rolul »Herșcu Bocce-
 giul«, precum și Vincetiu Ghiuchin în rolul »Barbu
 Lăutarul«. O impresie de nedescris a produs
 asupra publicului costumele originale în cari s'au
 prezentat diletanții ceace este meritul învățăto-
 rului P. Ludae, care n'a cruțat osteneți și jertfe
 pentru reușita acestei producțiuni. O participantă.

— **Trunchiu ucigaș.** Cetim în »Rev. Bistr.:
 Gavril Vald un muncitor angajat la ferestrăul
 din Romuli, ridicând un trunchiu gros de
 copac pe terenul fabricii pentru de al duce la
 mașină, a fost strivit sub el, murind imediat.

— **Tifos în Bistrița.** »Revista Bistriței«
 scrie: Lipsa de apă bună și curată amenință
 orașul nostru cu pericolul morb tifos. Apele
 noastre sunt pline și infectate de tot felul de
 murdării, fântânile asemenea. Nu avem apă de
 spălat dar mai mare lipsă ducem în apă de beut.
 În casarma honvezilor sunt vre-o 30 de cazuri
 de tifos. În oraș încă sunt mai multe cazuri.

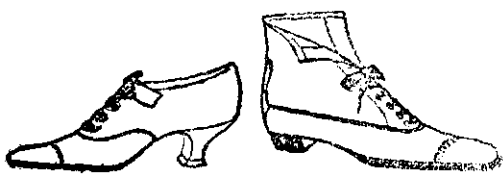
— **Eliberat.** Azi, la 1 Februarie, părintele Ioan
 Nicorescu din Curtici, a părăsit temnița din Se-
 ghedin, unde a stat 3 luni de zile.

— **x Lăptăria domonială a baronei Nopcsa**
 din Aradul nou, văzând încrederea și interesul
 ce publicul își manifestează față de ea, a sporit
 numărul vacilor, și astfel se află în poziția ca și
 clienților noui să le servească lapte curat și un
 proaspăt pentru teă. 1 litru de lapte (curat) 22 fil,
 1/8 Ch logr. unt pentru teă purtat acasă 35 fileri.
 Pentruca publicul să poată fi se vit grabnic se
 introduce și care noui pentru a purta laptele.

Simonidesz și Raduch

pantofar

Kolozsvár, Vesselényi Miklós utca 4.

Își recomandă on. public din loc și provincie, marfa lor
 de prima calitate, care se bu- **ghete** pentru picioare
 cură de bună reputație. Fac **ghete** bolnave, mai
 departe **ghete moderne de copii, bărbați și dame din cel**
mai bun material și cu prețuri moderate.

.. Pentru comande din provincia rugăm să ni-se trimită de model o ghită veche ..

Comandele sunt a se face la adresa: Ujaradi uradalom. — Nr. telef. 98.

x **Colonia agricolă »Millenium«** din Nagy-ösz. com. Torontal trimite gratuit și francat catalogul în limba română, sârbă și ungurească de un cuprins bogat despre specialitățile de vițe și ulțoi de vie cari de-aseenea se pot căpăta cu prețuri foarte ieftine. 100 buc. dela 70 cr. în sus.

Concert, petreceri.

— *Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur* invită la balul mascat (domino) ce-l va aranja Vineri în 12 Februarie (ziua de trei sfinți) 1909, în sala cea mare a hotelului »Detunata« din Abrud.

— *Reuniunea femeilor române din Blaj și-a ținut în 27 Decembrie înaintea unui ales public obișnuita serată cu un program variat. »Energia și mijloacele ei de comunicare« dizertație de dl. M. Șerban. Obiectul interesant al reușitei prelucrării și bine interpretatei dizertații ne-a surprins fiind din domeniul fizicii. Predarea modestă, dar cu mult simț a poeziei »Graiul neamului« de G. Coșbuc declamată de d-șoara Minca Coltor s'a prezintat foarte simpatic. Din meditația asupra profundelor idei a poeziei precedente plăcut ne treziră acordurile line din fragmentul »Troubadurului« de Verdi, melodia duioasă »Schon naht die Todesstunde« executată cu 'n deosebit simț și pricepere de d-șoara Camila Pop. Urmează declamarea mult reușită a poeziei »Ideal« a plăcutului nostru poet Coșbuc de d-șoara Irina Nistor. »Un Orage« de Weber imitația sublimii naturi cântată la pian de d-șoara Turica Negruțiu ne transpuse în regimul romanticității. Drept încheiere a urmat »Deșteaptăte române« între nenumărate aplauze și »să trăiască«. Geny.*

Concert în Ocna-Sibiului. În seara Botuzului Domnului am avut norocirea de-a auzi la concertul ce-l a dat inteligența noastră română din Ocna-Sibiului cu concursul corului bisericesc din Ocna-superioară condus de d-nul Miron Bibu și constător din țărani și țărance. Programul a fost foarte bogat și executat la perfecție. Remarc, că îndeosebi solo de Alf dela »Negruța« de I. Vidu a fost executat de d-na Radu cu toate nuanțele, care în schimb a fost răsplătită de publicul recunoscător cu o mulțime de aplauze. Era și mai desăvârșit de era acompaniată. La dorința publicului a trebuit să se repeteze. Îndeosebi publicul maghiar reprezentat în număr foarte frumos era tare entuziasmat mai ales de frumuseța doinelor noastre. »La fântână« încă a trebuit să se repetească. Publicul prezent viu emoționat de frumuseța acestui cântec, adresează urări nesfârșite compozitorului A. Bena, care încă eră de față.

S'a prezintat apoi d-șoara Rora Henteș în costum românesc și declamă »Dragostea învrăjbită«. E răsplătită cu aplauze, semn, că a fost bine înțeleasă, deși poezia e grea de perorat, trebuind imitată inima vulnerată a persoanei principale ce occură. Tot așa și d-șoara Vichi Henteș e viu aplaudată, încât e silită să se prezinte a 2-a oră pe bină. Să cântă afară de cele 7 puncte a-le programului și »Răsunetul Ardealului« de Vidu, care frapează și inimile prezente străine, stărnind o altă furtună de aplauze și mai vie, așa că încă a trebuit să se repetească.

Toată lauda se cuvine dlui conducător M. Bibu, așisderea d-lui Dr. N. Cristea președintelui acestui cor, pentru zelul arătat față de cântec și comoara noastră atât de prețioasă, în urmă membrilor corului, cari nu cunosc oboseală în cercetarea probelor. Ne-am bucura să ne chieame cât mai des la astfel de lucruri, cari numai înaintare pot să arate în arta română. Ca un îndemn, la revedere cât mai curând. Coresp.

Producțiune teatrală. Comitetul Reuniunii gr-cat. de cântări din Oravița-română »Concordia«, invită la producțiunea, ce o va aranja Duminecă la 7 Februarie st. n. 1909 în sala d-lui Iosif Nedici din loc, sub conducerea d-lui învățator Ioan Bogdan. După producțiune se va dansa. Inceputul la 8 ore seara.

Felurimi.

Vrei să fi pururea frumoasă? Cântăreața Lina Cavaliere, despre care a mers vestea că e cea mai frumoasă femeie de pe pământ, a arătat unui reporter american, cele zece porunci, cari ar trebui să le ție femeile, dacă vor să fie frumoase.

İată-le: 1) Când îți spune oglinda că nu areți bine, culcă-te și dormi mult; 2) Ca să-ți păstrezi părul frumos, clătește-l odată pe săptămână în apă caldicioasă; 3) Ca să-ți păstrezi liniile gurei, să-ți masezi cu degetul cel mic de mai multe ori pe zi liniile dela nas la colțurile gurei; 4) Ca să nu-ți pierzi tinereța obrazului, să-l masezi delicat, în fiecare zi; 5) Ca să-ți păstrezi frumuseța nasului, să-l masezi și pe el în fiecare zi; 6) Dacă, pe după treizeci de ani, începe nasul a țese în-roși — semn de bătrânețe — să-l descolorezi prin comprese foarte calde; 7) Dacă țese vor obosi ochii, fă-le ochilor și pielei de prin prejur băi atât de calde cât pot suferi; 8) Vrei să ai ochi curați și strălucitori, scaldă-i în apă de trandafir; 9) Vrei să nu capeți gușe sub bărbie, dormi cu capul mai jos decât trupul; 10) Ca să fi pururea tinăra la culoarea feței, să te speli de șase ori pe zi cu apă fierbinte.

P. S. Redacția nu-și ia nici o răspundere pentru aceste sfaturi, nici măcar dacă sunt în adevăr ale Linei Cavaliere.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Wekerle în Viena.

Budapesta, 1 Februarie. Prim-ministrul Wekerle a plecat azi dimineața la ora 7 și 55 minute la Viena. Wekerle va fi primit mâine în audiență de M. Sa.

Fuziunea partidelor în Boemia.

Lupta, care a avut loc în timpul din urmă între nemți și cehi în Boemia are drept rezultat o mai mare și mai strânsă solidaritate între diferitele partide cehești. Cele două fracțiuni ale partidului progresist ceh vor ține azi o conferință comună, care va hotărî fuziunea.

Economie.

O cameră de comerț la Tulcea. În urma intervențiunii prefecturii de Tulcea, dl ministru al industriei și comerțului a supus M. Sale regelui decretul, prin care se înființează, în acest oraș, o cameră de comerț.

Se știe că până acum, la Tulcea, eră numai o secție a camerei de comerț din Costanța. M. Sa regele a semnat decretul.

Desvoltarea industriei de mătăsă artificială. Există în Europa 30 fabrici, cari se ocupă cu fabricarea mătasei artificiale. În anul 1907 producția totală a fost de 3.3 milioane kilograme; dela 1906 până la 1907 s'a urcat cu 600.000 kilograme. Austro-Ungaria are trei fabrici de mătase artificială: fabrica din Sarvar, care produce zilnic cam 800 kilograme mătase; fabrica societății pe acțiuni din St. Polten (Austria), înființată la 1906, care are o producție zilnică de 700—800 kilograme și a treia fabrică, care funcționează de un an, este în Bohemia.

Piața de cereale din Arad.

— 29 Ianuarie.

Este un fapt prielnic că razele soarelui slăbesc în câtva frigul încât sămănăturile nu sunt amenințate. Tendința pieții e liniștită, prețurile neschimbate.

S'au vândut pe piața de azi:

700 măzi metrice de grâu	12.40—12.60
păpușoi (cucuruz)	6.20—05.25
400 » » » săcară	9.40—
ovăs	7.70—
orz	7.50—

Prețurile în coroane la câte 50 de kgr.

Piața de bucate din Aradul-nou în 1 Febr.

Temperatura a scăzut mult, din care cauză ea e nefavorabilă pentru sămănături. Cu toate acestea până acum nu sunt pagube.

Tirgul e cam slab. (Mâne-i sârbătoare catolică, și aceea tirgul s'a ținut astăzi).

S'au vândut azi:

grâu 300 mm.	12.40—50
cucuruz .00 mm.	6.15—20
săcară	9.20
ovăs	7.60
orz	7.50

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 1 Februarie 1909.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Aprilie 1909	25.52—25.55
Săcară pe Aprilie	20.10—20.12
Cucuruz pe Maiu	14.56—14.58
Ovăs pe Aprilie	17.22—17.24

Prețul cerezilor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou

De Tisa	— — — —	26 K.	20—26 K.	60 fil.
Din comitatul Albei	— — — —	25 >	75 26 >	40 >
De Pesta	— — — —	25 >	80—25 >	45 >
Bănățenesc	— — — —	26 >	10—26 >	70 >
De Bacica	— — — —	26 >	20—26 >	60 >
Săcară	— — — —	20 >	— 20 >	20 >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	16 >	70—16 >	90 >	
» » calitat. a a I.	16 >	20—16 >	50 >	
Ovăs >	I.	17 >	55—18 >	— >
» » >	II.	17 >	25—17 >	55 >
Cucuruz	— — — —	13 >	90—14 >	10 >

BIBLIOGRAFII.

A apărut:

»Noua revistă română« Nr. 15 cu următorul sumar:

Noutăți: Schimb de cursuri universitare între Budapesta și București. — Armata austro-ungară, Exploratorul Sven Hedin în Tibet. — Ce lucrează d'Annunzio. — Preziceri pentru 1909.

Politica: N. Em. Theohari. Democratismul partidului național-liberal.

Știința: Prof. Dr. I. Simionescu. Catastrofa din Italia. C. Radulescu-Motru. Legea evoluțiunii sociale.

Literatura: Virgil Caravau. Povestea unui uriaș. Jean Richepin. Un fricos.

Note și Discuțiuni: C. R. M. Parlamentul raționaliză aprobarea legii pentru instrucția militară în școli.

Prețul unui număr 25 bani.

Se poate căpăta și la librăria »Tribunei« toți numerii începând dela Nr. 1.

Poșta Redacției.

Dr. Tr. S. și soții. N'avem ziarul »Ellenzék«, vă rugăm să ni-l trimiteți.

B. P. Nu putem consacra pagini întregi unei chestii, în definitiv tot de gâlceava, care nu poate interesa decât un cerc foarte îngust de cititori. Ne spuneti că a-ți făcut arătarea la Conzistorul din Blaj — să așteptăm hotărârea conzistorului. Pe calea presei nu se pot lecu relele de cari vă plângeți, iar ca publicul să cunoască pe părințele protopop Daian, credem că nu mai e nevoie de articole.

Poșta Administrației.

Teodor Petrica, Voivodinț. Am primit. 24 cor. abonament până la 1 Aprilie 1909.

Stefan Păcăjan, Checica R. De aici merge regulat. Se expediază odată cu celelalte.

Nic. Teodoriu, Hațeg. Evanghelie ediția III. Vă putem comanda și noi din România. Prețul e broșat 10 cor., legat în piele 17 cor. și în 1/2 piele până 15 cor. + portul poștal 2.02 cor. Dacă primim suma, vă comandăm momentan. Prețul trebuie să trimitem și noi înainte.

S. C. Sibiu. Abonamentul dv. a expirat la 1 Ianuarie 1909.

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar Gheorghe Nichin.

Lucza Jozsef

Atelier chimic pentru curățitul hainelor
105 hiedin (Szegeed), Laudon u. 9

Primește: curățirea și văpsirea hainelor
bărbătești, femeiești, de
copii și preoțești, postav de mobile,
haine de doliu mai departe

curățirea penelor de pat

cu mașina prin ce își redobândesc culoarea
albă și uscățimea originală și vor fi
scutite de praf.

Comandele din provincă să
efectuească imediat și prompt.

Invenție nouă! Invenție nouă

Moară de oțel pentru întrebuințare în eco-
nomie și acasă macină excelent orzul, cucu-
ruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de
muncă a unui băiat de 6 ani 1 kilogram pe
minut — pe lângă garanță.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfacerea sămânței
de lucernă și de trifoiu, de mână cu puterea
ori cu mâna, de aplicat în mașina de îmblățit
ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut să-
mânța trifoiului și atelier de repa-
raturi de mașine.

:: ORADEA-MARE ::
(Nagyvárad Vilanytelep mellet)

In Sibiu (Nagyszeben).

Vanele de baie Stuchlich

O piesă e numai cu 40 de cor.

Incălzește în 3/4 de oră
150 de litri de apă, pen-
tru care consumă ca com-
bustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

O vană de neîncălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se efectuează imediat și se trimite
cu rambursă.

Gustav Stuchlich

Entengasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15.

Szoták József

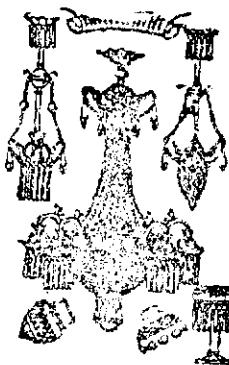
fabricant și turnător artistic de obiecte de
bronz, candelabre, table de firmă de metal

Kassa, Pogány-utca 9.

Lucrează pentru fabricanți de mobilă
după orice desen și părți de metal nece-
sare la mobile.

Mai departe table de metal pentru
firme de avocați, medici, fabricanți,
totodată table pentru comune și numere de casă.

Totodată se face candelabre pentru case, eafenele și bi-
seriei, până la cele mai luxoase și complicate cu prețuri
moderate.

Cele mai bune gramofone

cu prețuri ieftine fără concurență și mare asortiment, se pot căpăta la

FRANZ SCHUBERT

Becicherecul-mare (Nagybecskerek)
(palatul finanțelor).

Gramofone cu 25—40—80 coroane până la
200— Plăci mari de 25 cm. cu două părți 4 cor.

Orchestra pentru restaurante dela 450 cor.

Biciclete fabricație I 110 cor. — Toate părțile
din cari se alcătuește în cel mai mare asortiment cu preț
ieftin. La cerere se trimite gratuit catalogul de prețuri despre gramofone,
plăci, biciclete, motoare, mașini de cusut și părți alcătuitoare.

Cea mai mare școală de viță de vie

sub supravegherea sta-
tului este

Colonia agr.
MILLENIUM
din Nagyösz
com. Torontal.

Ceprinde 500 jug. cat.
Depozit de mai multe
milioane. Catalog de
prețuri gratuit.

CUMPARARE DELA
COL. AGRIC. MILLENIUM.

CUMPARARE
— DIN ALT LOC.

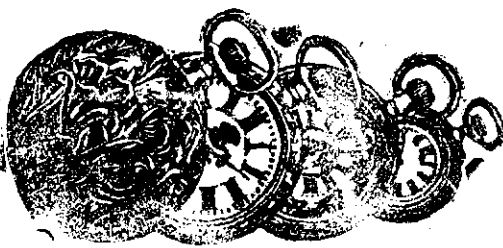
TRISKA J.

Primul depozit de pian
din tot Ardealul.

Kolozsvár (Cluj)
Sétatér utca Nrul 10

Recomandă pianurile și
planinele sale provenite din
fabricile celebre din țară și din
străinătate precum și
atelierul său de reparat
instalat din nou, în care pianu-
rile vechi și stricate să re-
pară repede, prompt și estin cu
mijloace moderne.

Pianuri cu chitrl ieftine.

SÜSZMANN H.

ciasornicar și bijutier
Nagyszeben
Strada Urezului 27
(Reisbergasse.)

Repară multilateral pe lângă garanție tot felul de
ciasornice de buzunar, pendule și de a-
larmă. Ține în deposit cu prețuri moderate ciasor-
nice de perete, de buzunar și de alarmă,
precum și tot felul de bijuterii.

Trimit
gratuit

și porto-franco cata-
logul meu mare ilu-
strat despre

arme, cartușe

și montir întreg pentru vânători.

Armele vândute de mine sunt încercate cu îngrijire,
sunt de cea mai bună calitate, construcție exactă.
Garantiez pentru funcționarea fără cusur.

OBERTH VILMOS, deposit de fer
Medias — Medgyes.

„Nădlăcana“ institut de credit și economii societate pe acții în Nădlac.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii, societate pe acții »NĂDLĂCANA«, să invite prin aceasta la a

XI-a adunare generală ordinară

care se va ține în Nădlac Mercuri, în 10 Februarie 1909 st. n.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunii, bilanțul anului de gestiune 1908 și raportul comitetului de supraveghere.
2. Distribuirea profitului realizat conform bilanțului.
3. Alegerea alor doi membri în direcțiune.
4. Alegerea alor cinci membri în comitetul de supraveghere.

Pentru folosirea dreptului de vot se cere ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiunilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și să se înșinue la cassa institutului, respective să-și depună plenipotența cel mult până înaintea amezii zilei premergătoare adunării în Nădlac, la 30 Ianuarie 1909.

Direcțiunea.

Activa**Contul Bilanț****Pasiv**

		Cor.	fil.			Cor.	fil.
96	Cassa în numărar	—	—	1	Capital social	—	—
94	Cambii de bancă — — — — —	967541	44	112	1000 buc. acții à cor. 100	100000	—
	după amortizare de — — — — —	1053	—	37	Fondul de rezervă — — — — —	22545	19
33	Casa proprie a institutului	—	—	113	Fondul de penziune — — — — —	1061	29
56	Realități de vânzare	—	—	118	Depuneri spre fructificare — — — — —	399396	87
108, 119	Bon în Giro-Conto și la alte bănci	—	—	58	Cambii reescomptate — — — — —	475828	—
101, 104, 111	Acțiuni dela diverse bănci	—	—		Dividendă nerid-cată — — — — —	21	—
109	Debitori — — — — —	—	—		Interese transitoare anticipate — — — — —	8449	73
57	Mobilier — — — — —	1225	85		Profit curat — — — — —	14016	56
	după amortizare — — — — —	—	—				
	Interese transitoare restante — — — — —	—	—				
		1021507	64			1021507	64

Debit**Contul Profit și Perdere.****Credit**

		Cor.	fil.			Cor.	fil.
	Interese:			99	Interese de Cont curent — — — — —	882	27
32	pentru fondul de rezervă — — — — —	874	14	103	Provizioni — — — — —	1091	93
41	pentru fondul de penziune — — — — —	51	13	117	Interese dela cambii de bancă — — — — —	76266	68
110	pentru depuneri — — — — —	17929	67				
120	pentru reescompt — — — — —	29290	94				
		48145	88				
	Contribuțiune:						
115	directă — — — — —	3097	64				
84	10% după int. de depuneri — — — — —	1792	97				
		4890	61				
	Spese:						
106	registre, imprimate, lemne, luminat etc. — — — — —	1674	86				
121	Porto — — — — —	497	38				
105	Sa are — — — — —	7840	—				
	Amortizare:						
	la mobilier — — — — —	122	59				
	la cambii de bancă — — — — —	1053	—				
		1175	59				
	Profit curat — — — — —	14016	56				
		78240	88				
		78240	88			78240	88

Nădlac, la 31 Decembrie 1908.

Aureliu Petroviciu m. p.
dir. executiv.

Aureliu Șt. Șuluțiu m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Nicolau Chicin m. p.
preș. direct.

Gligor Vidican m. p.
dir. exec. subst.

Sava Raicu m. p.

Pavel Roșuț m. p.

Nicolae Mărginean m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Alexandru Bozintan m. p. preș.

Demetriu Roman m. p.

Romul Nestor m. p.

Georgiu Maior m. p.

Romulus Tăucean m. p.

Un candidat de avocat

află imediat aplicare în cancelaria subscrișului.

Dr. Toma Ienciu
adv., Puș.

Inscripții școlare

române-maghiare conform legii celei noi școlare cu dimensiunea literilor într'un format egal se pot căpăta gata cu preț foarte moderat dela

Antoni Kluge, pictor
Oradea-mare (N.-várad) Szent-János-u. 11

Cele mai bune mașini de cusut de azi sunt

PFAFF

Mersul ușor fără șgomot. Ediție de gust. Durabilitate fără seamăn. În întrebuințarea cea mai eficientă, cea mai practică pentru broderie artistică. Se pot căpăta în magazinul lui

Hammer Vilmos

Maestru de electricitate

Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.